

Nr 282.

Av herr andre vice talmannen **Österström**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 269, med förslag till ändrad lydelse av § 86 regeringsformen och § 38 riksdagsordningen samt till införande i tryckfrihetsförordningen av en ny paragraf, betecknad såsom § 6, m. m.

I proposition nr 269 har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen vissa förslag till grundlagsändringar, som äro nödvändiga för att under vissa angivna omständigheter förhandsgranskning och utgivningsförbud skola kunna tillgripas. I propositionen föreslås sålunda ändringar i § 86 regeringsformen och § 38 riksdagsordningen, införandet av en ny paragraf — nr 6 — i tryckfrihetsförordningen samt en ny Lag med vissa bestämmelser om tryckta skrifter vid krig eller krigsfara. Den nya tryckfrihetsparagrafen är i förslaget av följande lydelse:

»Då riket befinner sig i krig eller krigsfara må, i den ordning varom stadgas i särskild av Konungen och riksdagen samfällt stiftad lag, meddelas föreskrift om förhandsgranskning av tryckta skrifter och om förbud att i riket införa sådana skrifter.

Då riket befinner sig i krig må, enligt lag som i första stycket sägs, föreskrift meddelas om utgivningsförbud rörande periodiska skrifter.

I lag, varom i denna paragraf är fråga, må ock straff stadgas för överträdelse av vad i lagen föreskrivits.»

Förutsättningar för att förhandsgranskning av tryckta skrifter (censur) skall kunna införas, är sålunda att riket befinner sig i krig eller krigsfara, medan däremot utgivningsförbud skall kunna tillgripas blott då riket befinner sig i krig.

Vid en jämförelse mellan propositionen och det av särskilda sakkunniga utarbetade förslag, som i Kungl. Maj:ts förslag åberopas, visar sig redan i denna punkt en skiljaktighet i tankegången. De sakkunniga, som velat förordna censur eller utgivningsförbud blott under krig och en kort »förperiod» omedelbart före ett krig, som de sökt på särskilt sätt angiva, hade tänkt sig att utgivningsförbudet skulle vara ett alternativ, som kunde tillgripas mot vissa enstaka tidningar vid en tidpunkt, då det ej befunnes nödvändigt att underlägga hela pressen en allmän övervakning.

I de yttranden över de sakkunnigas den 21 februari 1940 avgivna promemoria, som lämnats av olika pressorganisationer, ha dessa emellertid uttalat stark ovilja inför tanken på ett utgivningsförbud. Journalistföreningen uttalade sålunda att indragningshotet förefölle kunna uteslutas ur lagen, och Publicistklubben betecknade »indragningsmakten» som det betänkligaste medlet ur pressfrihetens synpunkt.

I ögonen fallande är den skärpning, som de sakkunnigas förslag underkastats vid Kungl. Maj:ts prövning med hänsyn till den tidpunkt då övervakning skulle kunna tillgripas, detta så mycket mera som de ovannämnda pressorganisationerna anslutit sig till de sakkunnigas starkt restriktiva formulering i denna del.

De sakkunniga hade sålunda förordat att utgivningsförbud, förhandsgranskning, ävensom förbud att i riket införa tryckta skrifter skulle kunna tillgripas »då riket befinner sig i krig eller rikets krigsmakt enligt beslut av Konungen i statsrådet i anledning av överhängande fara för krig är ställd på krigsfot».

I sin motivering anförde de sakkunniga följande:

Under krig eller överhängande krigsfara kan det icke antagas bli möjligt att behålla den tryckfrihet, som skall gälla under fredstid, och icke heller att stanna vid sådana jämkningar däri, som enligt det föregående låta sig genomföra inom ramen av de i allmänhet gällande bestämmelserna. Man måste räkna med att vad som kommer att gälla under krig måste mer eller mindre fullständigt föregripas redan under en period av krigsfara, då utbrottet av krig är att räkna med såsom en omedelbart förestående eventualitet.

Med hänsyn till den moderna krigföringens beskaffenhet att rikta sig mot befolkningen i dess helhet och i snart sagt alla dess livsyttningar och att å andra sidan kräva medverkan på ett eller annat sätt av praktiskt taget alla medborgare, synes det vara uppenbart att en efter fredsförhållanden avpassad tryckfrihet varken bör eller kan upprätthållas i krigstid. Nyheter av de mest skilda slag kunna vara farliga för försvaret, omedelbart eller också medelbart genom att de medföra risker för andra viktiga livsintressen, t. ex. folkförsörjningen. Icke minst måste beaktas nödvändigheten att befordra sammanhållning och offervilja samt förhindra att modlöshet sprider sig inom befolkningen. Härför kräves en stark disciplin icke blott beträffande utbredandet av nyheter och rykten, utan även i fråga om övriga delar av tidningars och andra tryckalsters innehåll. Det är visserligen oomtvistligt, att ett alltför starkt undertryckande av nyhetsförmedlingen eller av ett lojalt meningsutbyte, i synnerhet om åtgärden varar längre tid, kan visa sig ägnat att motverka sitt syfte och tvärtom komma att giva anledning till ökad mottaglighet för okontrollerade rykten och lättare utbredning inom befolkningen av sådana meningar och stämningar som äro ägnade att försvaga rikets försvarskraft. Det måste även beaktas, att efterhand som krigföringen föranleder skärpta intrång i allehanda medborgerliga rättigheter av personlig och ekonomisk natur tryckfriheten, rätt brukad, erbjuder värdefulla möjligheter att genom offentlig granskning förebygga eller avstyra felgrepp samt även att dämpa ett i och för sig kanske icke ogrundat missnöje hos allmänheten och till att vidmakthålla eller återställa förtroendet för den politiska och militära ledningen. Allt detta taget i betraktande kan det emellertid icke undgås, att en effektiv kontroll måste kunna utövas för att förebygga obotlig skada

genom tryckfrihetsmissbruk, vare sig dessa härflyta ur en samhällsfientlig inställning eller ur mer tillfälliga misstag och förlöpningar hos dem, som i och för sig vilja medverka till ett lyckligt slutförande av kriget. Denna kontroll måste kunna förfoga över mera verksamma medel än dem, som stå till buds enligt fredstidens tryckfrihetsrätt, vilken kan synas vila på den förutsättningen att någon mera allvarlig skada icke kan ske genom innehållet av en tryckt skrift. — — —

Vad det nu gäller i Sverige är icke att föreskriva, att censur och dylika åtgärder skola införas vid ett krigsutbrott, utan endast att undanröja det i våra grundlagar givna hindret mot en sådan föreskrift för det fall att de skulle befinnas nödiga.

Skälen till att förhandscensur och rätt att indraga tidningar under krig och därmed omedelbart jämförliga förhållanden i vårt land synas erforderliga sammanhånga nära med den bristande effektiviteten hos det vanliga kvarstads- och rättegångsförfarandet i tryckfrihetsmål och de straff och påföljder vari detta kan resultera. Det kunde därför ifrågasättas att i dessa hänseenden införa särskilda bestämmelser för krigstid. Vad angår straffen inträder en viss skärpning för tryckfrihetsbrott därigenom att tryckfrihetsförordningen i icke ringa utsträckning hänvisar till den allmänna lagens straffsatser och att dessa i vissa fall äro strängare för förbrytelser som förövas under krigsförhållanden. Att härutöver stadga en mer allmän skärpning av straffen för tryckfrihetsbrott under krig torde icke böra ifrågakomma, då en sådan skärpning torde strida mot en hos oss allmänt rådande åskådning och då det på grund härav länge måste bliva ovisst, huruvida väsentligt skärpta straff skulle komma till effektiv användning; följaktligen skulle även lagbestämmelsernas verkan att avhålla från brott vara oviss eller inträda alltför sent, på en tid då allvarlig skada redan kunde hava åstadkommits. För de enskilda individerna torde även censur och indragningsmakt komma att verka mindre kännbart än väsentligt skärpta straff.

Snarare kunde tänkas en särskild rättegångsform för tryckfrihetsmål under krigstid. Den tidsutdräkt och osäkerhet, som föranledes av juryförfarandet, torde i anledning av krigsförhållandena komma att ökas. Dessa kunna också tänkas komma att omöjliggöra genomförandet av en sådan förhandling som är en förutsättning för att en prövning av jury skall kunna erbjuda de fördelar vilka därmed avsetts. Såsom garanti för rättvisa åt tilltalade, som tillhöra en samhällsfientlig eller starkt oppositionell riktning, torde under en genom kriget uppjagad stämning juryn i allmänhet äga ringa eller intet värde. Man kunde på dessa skäl ifrågasätta att för krigstid hänföra tryckfrihetsmål under det vanliga brottmålsförfarandet. Även detta lär emellertid under krig bliva utsatt för sådana störningar och svårigheter, att måhända ej mycket skulle vara vunnet genom en sådan ändring av tryckfrihetsförordningen. De sakkunniga ha följaktligen ansett sig icke böra framlägga förslag därom. — — —

Förutsättningen för de angivna åtgärdernas tillämplighet bör i första hand vara krig, däri Sverige är invecklat. Såsom förut antytts bör emellertid

därmed likställas ett tillstånd av krigsfara, då utbrottet av krig är att räkna med såsom en omedelbart förestående eventualitet. Hur denna krigsfara skall bestämmas kan vara föremål för en viss tvekan. När fråga är om införande av kontroll över publicering av militära underrättelser förutsättes i 3 § 10 mom. tryckfrihetsförordningen krig eller krigsfara. Den föreslagna förordningen om transportförbud för vissa tidningar skulle träda i tillämpning vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Beträffande åtgärder av den ingripande art, som nu avses, torde man böra vara mera restriktiv. Därvid torde uppmärksammas, att rekvisitionsrätt för försvarets behov enligt 74 § regeringsformen inträder från den dag då, enligt beslut av Konungen i statsrådet och efter utfärdande av riksdagskallelse, rikets krigsmakt eller någon del därav ställes på krigsfot, vare sig för upprätthållande av rikets neutralitet, därest den, vid krig mellan främmande makter, av någon bland de krigförande skulle hotas eller kränkas, eller för avvärjande av ett befarat eller börjat angrepp, och intill den dag, då krigsmakten skall återgå till fredsfot.

De sakkunniga anse att de åtgärder, varom nu är fråga, ej böra få tillgripas i annat fall än då rikets krigsmakt, i anledning av krig eller överhängande krigsfara, i dess helhet är ställd på krigsfot, d. v. s. när allmän mobilisering skett. Det bör sålunda ej vara tillräckligt, att partiell mobilisering skett i vissa delar av riket eller att förstärkt försvarsberedskap anbefallts. Åtgärderna böra ej få fortvara längre, än till dess krigsmakten helt eller delvis ställes på fredsfot. — — —

De sakkunniga ha här i första hand fäst avseende vid vådorna av publicering under krig av militära eller likvärdiga uppgifter, vilka måste hemlighållas med särskild noggrannhet. De ha därjämte ansett att omedelbart före ett krig inträder en förperiod, då militära och andra åtgärder vidtagas, vilka lika strängt måste omgivas med sekretess som dispositioner under själva kriget. Det är tydligen denna synpunkt som föranlett de sakkunniga att i anslutning till § 74 regeringsformen söka bestämma den »överhängande krigsfara» som kan motivera tryckfrihetens inskränkning.

De sakkunniga ha därvid icke förbisett att de senaste årens yttringar av det moderna »blixtkriget» ställt tidigare kända spelöppningar till krigiska uppgörelser åt sidan. Genom sitt förslag om en bestämmelse i tryckfrihetsförordningens § 6 att »föreskrift som nu är nämnd skall icke gälla längre än intill den dag då krigsmakten skall återgå till fredsfot» ha de emellertid angivit som huvudsyftet med sitt förslag att de nya inskränkningarna av tryckfriheten skola vara begränsade till krigstillståndet och dess omedelbara förperiod samt icke, därest de tagits i anspråk före det egentliga krigsutbrottet, få utsträckas utöver den tid då verklig krigsfara råder.

Mot de sakkunnigas förslag i denna punkt ha invändningar rests i remissyttranden dels av chefen för försvarsstaben, dels av statens informationsstyrelse. Denna senare institution synes vilja tänka sig en mycket vid tolkning av det allmänna begreppet »krigsfara». Den skriver nämligen bl. a. att »det syntes ock vara att räkna med att en fortsatt skärpning av de nu-

varande krigsförande makternas blockadpolitik skulle kunna bringa vårt land i en situation, som utan att påkalla krigsmaktens ställande på krigsfot komme att kräva en mycket långt gående återhållsamhet i den offentliga diskussionen av exempelvis frågor rörande folkförsörjningen». Det måste anmärkas att informationsstyrelsen här synes utgå ifrån önskvärdheten av censur ur helt andra synpunkter än dem, som äro förknippade med begreppet krigsfara. Informationsstyrelsen förefaller att vilja lysa fred över statsmakternas folkförsörjningsdispositioner under ett ute i världen pågående krig utan att detta krig behöver innebära direkt krigsfara för vårt land. Den känslan inställer sig ovillkorligen att informationsstyrelsen tagit starkt intryck av den under föregående höst pågående diskussionen om vissa folkförsörjningsproblem. Styrelsen siktar här uppenbarligen till helt andra ändamål än dem de sakkunniga genom sitt förslag velat tjäna och pressen eller dess organisationer kunna godtaga som utslagsgivande vid diskussionen om censurens önskvärdhet.

De sakkunnigas bestämning av krigsfaran har justitieministern för sin del funnit »mindre tillfredsställande». Han yttrar sålunda:

»Den grad av krigsberedskap som av de sakkunniga torde åsyftas behöver numera icke förutsätta allmän mobilisering. Att i lagtexten uttryckligen angiva att krigsfaran skall vara överhängande torde vara av ringa värde. Särskilt med hänsyn till vår tids anfallstaktik är det svårt att på förhand bedöma graden av krigsfara, och det kan dessutom av psykologiska skäl vara betänkligt att angiva att en dylik skärpning av faran inträtt.»

Denna invändning kan utan tvivel betraktas som motiverad. Erfarenheten under de senaste månaderna har visat att mindre länder, vilka kunna ha skäl att känna sig hotade av ett angrepp från en stormakt, rygga tillbaka för att vidtaga offentliga eller fullständiga mobiliseringsåtgärder för att icke därigenom verka utmanande och framkalla eller påskynda ett militärt angrepp. Därtill bör emellertid också fogas att dessa länder under förhållandenas tryck förvärvat en smidig teknik i konsten att vidtaga beredskapsåtgärder utan att följa de författningsmässigt uppdragna formerna. Samtidigt som de utvecklat konsten att utan ostentativa åthävor vidtaga försvarsåtgärder ha de lärt sig att undvika offentliga tillkännagivanden rörande sina beredskapsåtgärder.

Även för Sveriges vidkommande torde det kunna anses sannolikt att de gamla tunga och osmidiga formerna för att sätta landet i full försvarsberedskap icke behöva tagas i anspråk, då en akut krigsfara hotar. I vad det gäller opinionens och pressens försvarsberedskap kan det dock glädjande nog konstateras att en betydande effektivitet kunnat uppnås med nu tillgängliga medel att begränsa tryckfriheten. Från pressens sida ha visserligen kritiska anmärkningar framförts gentemot den verksamhet, som utövals av statens informationsbyrå. Men denna kritik har icke varit sådan att den rimligen kan föranleda tillgripande av särskilt hårda åtgärder. Under senare tid ha synnerligen betydelsefulla beredskapsåtgärder gång efter annan måst vidtagas. Pressen har beträffande dessa iakttagit stor diskretion, och

av allt att döma ha de undantagsvis förekommande försyndelserna berott på ovarsamhet och icke åstadkommit större skada.

Det synes sålunda som om farhågorna för pressens alltför stora meddel-samhet under en period av krigsfara, som möjligen kan vara en förperiod till ett krig, blivit överdrivna.

I stället måste man med tillfredsställelse inregistrera att tidningspressens ansvarskänsla kunnat tagas i anspråk för landets försvarsberedskap utan att stränga förbudsåtgärder behövt vidtagas.

Om sålunda med hänsyn härtill nödvändigheten att utsträcka den lagstad-gade övervakningen av pressen över en förperiod före ett krig ter sig mindre starkt motiverad än t. o. m. vid den tidpunkt då de sakkunniga avgåvo sitt förslag och chefen för försvarsstaben skrev sitt yttrande därom, har å andra sidan elasticiteten i begreppet krigsfara ytterligare understrukits. Liksom andra mindre stater har Sverige under det pågående kriget mellan stormak-terna i olika repriser fått kännning med olika grader av krigsfara.

Ett officiellt uttryck för medvetandet om krigsfara gavs den 12 april, då en kungörelse utfärdades med stöd av 3 § 10 mom. i tryckfrihetsförordningen angående förbud mot offentliggörande i tryck av vissa underrättelser om krigsmakten m. m.

Sedermera har ett åtal anställts enligt denna kungörelse, varjämte några tidningar fått sin uppmärksamhet fäst på begångna överträdelser ehuru åtal mot dem ej anställts. Under den tidrymd som kungörelsen varit i kraft synes den sålunda ha i stort sett lett till önskad verkan. Detta synes föran-leda slutsatsen att förhandsgranskning under en sådan period som den ifrågavarande kan undvaras utan allvarligt men för riket och försvars-makten.

Å andra sidan är den i tryckfrihetsförordningens 3 § 10 mom. angivna förutsättningen, som legat till grund för kungörelsen, densamma som nu föreslås i tryckfrihetsförordningens § 6. (I 3 § 10 mom. användes visser-ligen uttrycket *under krigstid eller vid krigsfara*, medan i § 6 föreslås for-muleringen *då riket befinner sig i krig eller krigsfara*.) Det förefaller sålun-da högst sannolikt att, om den nu föreslagna grundlagsändringen trätt i kraft, förhandsgranskning införts i april innevarande år, om icke tidigare.

I detta sammanhang vill jag fästa uppmärksamhet på en särskild svårig-het, nämligen att i ett liknande läge stor tvekan kunde råda om lämpligheten att bringa till upphörande de föreskrifter om förhandsgranskning, som — därest den föreslagna grundlagsändringen genomförts — tillgripits vid krigs-fara. Så länge beredskapen består kan man knappast tänka sig att pressen skulle lämnas fri att meddela uppgifter om försvaret eller liknande angelä-genheter. Indirekt skulle det betyda att krigsfaran upphört.

Denna olägenhet spelar givetvis en mindre roll då det gäller sådan be-gränsning av tryckfriheten, som nu följt enligt tryckfrihetsförordningens 3 § mom. 10, men en så mycket större då förhandsgranskning införts och varje tidning sålunda är skyldig att underställa en censor hela det material, som står tidningen till förfogande. Ett starkt krav skulle komma att resas på

ett upphävande av förhandsgranskningen så snart krigsfaran ter sig mindre akut. Regeringen skulle dock troligen vara tvungen att tveka att inför risken av nya skärpningar i läget taga ett sådant steg. Måhända skulle den befara att pressen, sedan den måst finna sig i alla censurens besvärligheter, skulle vid dess upphävande reagera med stark frispråkighet.

I detta sammanhang måste också beaktas att en förhandsgranskning, som enligt departementschefens motivering bl. a. skulle ha till syfte att även i annan tid än under krig förhindra »en oförsiktig publicering av uppgifter rörande utrikespolitiken» m. m., knappast kunde undgå att beröra hela diskussionen om Sveriges ställning i förhållande till andra makter. För en regering, som i känslan av akut krigsfara infört förhandsgranskning men sedan vore benägen att upphäva den, kunde det bli svårt att värja sig mot andra staters önskan att den bibehålles. På samma sätt kunde ett grundlagsstadgande, som möjliggör en relativt godtycklig tolkning av begreppet krigsfara, göra det svårt att avböja annan makts anspråk att genom censur pressens fria yttranderätt beskäres.

I proposition nr 268 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen vissa ändringar i bl. a. tryckfrihetsförordningens 3 § mom. 9 och 10 i syfte att göra dessa bättre ägnade att användas som en mjukare form. Departementschefen har anfört att »censuren borde tillgripas först när det visat sig att förbud enligt 3 § 10 mom. tryckfrihetsförordningen ej haft önskvärd effekt». Likväl tror jag att stora svårigheter skulle uppstå av ovan antytt slag om ingen bestämd skillnad finnes mellan förutsättningarna för ett publiceringsförbud enligt 3 § 10 mom. och förhandsgranskning enligt tryckfrihetsförordningens nya § 6.

Överhuvud taget torde det kunna betraktas som en styrka att de förutsättningar, under vilka så genomgripande åtgärder som förhandsgranskning må kunna införas, angivas starkt restriktivt. Visserligen kan det sägas att riskerna för missbruk äro ringa då de inrepolitiska förhållandena i vårt land präglas av stabilitet och sammanhållning mellan de större partierna kring de väsentliga nationella intressena. Det bör dock icke förgätlas att den av oroliga utrikespolitiska förhållanden föranledda beredskapsåtgärd, varom i samband med tryckfriheten nu är fråga, till skillnad mot de olika fullmaktslagar eller lagar med begränsad giltighetstid (exempelvis den i Kungl. Maj:ts proposition nr 260 föreslagna lagen angående förbud mot vissa sammanslutningars verksamhet) medför en ändring av grundlagen. Liksom denna grundlagsändring inte kan träda i kraft förrän normalt i början av år 1941 — då måhända nya händelser ute i världen mildrat den krigsfara för vilken man nu vill lagstifta — kan en ny ändring inte ske förrän efter en ny fyraårsperiod, därest nyval ej under tiden företagits. Det torde ej kunna anses som en alltigenom oberättigad farhåga om man antager att under de labila förhållanden, som de stora skakningarna ute i världen föra med sig även för vårt land, vissa risker äro förbundna med en genom grundlagsändringen införd rätt att upphäva pressfriheten, en rätt, som under fyraårsperioden kunde komma att utnyttjas av en regerings-

makt, vilken inte på samma sätt som den nuvarande kan anses höjd över misstanken att vilja gagna andra intressen än de folkligt nationella.

Dessa risker äro uppenbarligen även förknippade med den ordning för begränsning av tryckfriheten, som förordats av de sakkunniga, ty det är inte helt orimligt att antaga att just under ett krig inrepolitiska omvälvningar kunde inträda, då en ytterlighetsbetonad, kanske av främmande makt påverkad regering kunde i censurens skydd söka påtvinga nationen sin vilja och även i strid mot en svensk folkmening vid nyval — som möjliggöra nya grundlagsändringar — införa en inskränkning av den hävdvunna svenska friheten. Men det är dock icke oväsentligt hur den nuvarande riksdagen utformar bestämmelserna i författningen, som i ofärdstider bleve grunden för en ny kamp för friheten.

Det är med åberopande av dessa skäl yrkandena i denna motion framföras. Jag är dock angelägen betona att motionen inte får anses som något uttryck för en oansvarig strävan från representanter för pressen att avvärja en inskränkning av tryckfriheten för pressens egen skull. Tidningspressen är icke och kan icke få bli en fristående institution i svenskt samhällsliv, skild från detta genom egna särskilda intressen. Pressen är förbindelsen mellan den stora allmänheten och statsmakterna, och genom pressen framträder folkopinionen mer organiserad och mer ansvarsmedveten än i någon annan tänkbar yttring. Undantagen i svensk press jäva icke riktigheten av detta påstående. Sitt ansvar i sin viktiga samhällsfunktion har tidningspressen — både direkt och genom tidningsmännens sammanslutningar — erkänt, då den tillkännagivit sin beredvillighet att i nationens intresse pålägga sig en begränsning av sin frihet då landet kommer i krig. Men det kan inte sägas att den åsidosatt de samhälleliga intressena i sådan grad och framför allt icke så allmänt under den brydsamma tid vårt land nu genomgår, att en lagstiftning som även i fredstid så starkt beskär dess yttrandefrihet kan anses motiverad.

Med hänvisning till ovanstående får jag hemställa,

att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 269 icke kunnat i oförändrat skick bifallas, måtte i enlighet med ettdera av följande alternativ angiva de förutsättningar i tryckfrihetsförordningen § 6, enligt vilka förhandsgranskning må införas, samt att konstitutionsutskottet i anslutning till det alternativ som väljes måtte föreslå riksdagen formuleringarna i Lag med vissa bestämmelser om tryckta skrifter vid krig eller krigsfara:

Alt. I.

Då riket befinner sig i krig må, i den ordning varom stadgas i särskild av Konungen och riksdagen samfällt stiftad lag, meddelas föreskrift om förhandsgranskning av tryckta skrifter, om förbud att i riket införa sådana skrifter samt om utgivningsförbud rörande periodiska skrifter.

I lag — — — föreskrivits.

Alt. II.

I särskild av Konungen och riksdagen samfällt stiftad lag må stadgas, att då riket befinner sig i krig eller rikets krigsmakt enligt beslut av Konungen i statsrådet i anledning av överhängande fara för krig är ställd på krigsfot, föreskrift må meddelas om förhandsgranskning av tryckta skrifter och om förbud att i riket införa tryckta skrifter, så ock straff stadgas för överträdelse av vad sålunda föreskrives. Föreskrift, som nu är nämnd, skall icke gälla längre än intill den dag, då krigsmakten skall återgå till fredsfot.

Stockholm den 29 maj 1940.

Ivar Österström.
